

**ГО «Науково-технічна спілка
енергетиків та електротехніків України»**

ВИДАННЯ НТСЕУ

«ЕНЕРГОІНФОРМ-ИНФОРМЭНЕРГО» № 582

ОГЛЯД ЗМІ за 01–15 червня 2020 року

- ♦ *Загальні проблеми ПЕК*
- ♦ *Проблеми становлення нового ринку*
- ♦ *ВДЕ та Уряд у пошуках компромісу*
- ♦ *РАВ-регулювання*
- ♦ *Енергоефективність, енергозбереження*
- ♦ *Майбутнє вугільної галузі*
- ♦ *Газ: імпорт, експорт, транзит*
- ♦ *Тарифи*
- ♦ *А що у них?*

КИЇВ – 2020

♦ *Загальні проблеми ПЕК*

LB.UA 02.06.2020

Краще запобігати кризам в енергетиці, ніж потім їх долати

Іван Плачков

Сьогодні українська енергетика переживає глибоку кризу. На жаль, це не перша енергетична криза в Україні, проте вона є наймасштабнішою з часів набуття незалежності.

Наприкінці 1990-х років ми спостерігали першу кризу, в 2014 році - другу.

Зараз маємо подолати третю, безпрецедентну за розмірами.

Чому в енергетиці періодично трапляються кризи? На момент набуття незалежності Україна мала один з найпотужніших енергетичних комплексів у світі, який був за своєю технологічністю та сучасністю співставним з енергетичним комплексом Франції. В ті часи в Україні зосереджувався електроенергетичний комплекс для так званої «третьої енергетичної експансії в Європу» після нафтової та газової експансії.

Проте, подальший економічний розвиток країни відбувався не в тому напрямі, що передбачався, і практично всі галузі економіки України, висловлюючись образно, вмирили на руках енергетики. Спочатку сільське господарство, яке накопичило колосальні борги перед енергетикою, потім машинобудування, хімічна та легка промисловості. Енергетика, як донор, віддавала частину своєї крові, проте, на жаль, пацієнта не вдалось врятувати.

Всі ці процеси виснажили енергетичну галузь, довели її до тієї межі, коли вона вже не має потенціалу та ресурсів для самовідновлення, призвели до сьогоднішньої важкої кризи.

Що сьогодні відбувається? Зараз в Україні фіксується зменшення споживання електроенергії через зупинку промислових підприємств, карантинні обмеження. Ситуація погіршилась також непрогнозовано великими обсягами виробництва електроенергії з відновлювальних джерел (ВДЕ), які не лише не регулюють роботу енергосистеми, а й відповідно до законодавства продають її на ринок за завищеними цінами. Це призвело до фізичного, технологічного та фінансово-економічного розбалансування енергосистеми за умов спотвореного ринку електричної енергії. І якщо терміново не вжити відповідних заходів, цілком можливі віялові відключення, блекаути тощо.

Що треба зробити, аби вберегти енергетику країни та вивести її з сьогоднішньої кризи? По-перше, для забезпечення надійності енергосистеми потрібно розробити та затвердити реалістичний енергетичний баланс, що й було зроблено Мінекоенерго.

Наразі в уряді готується низка відповідних змін, які, як я сподіваюсь, будуть прийняті найближчим часом. Це дасть можливість збалансувати фінансовий стан як «Енергоатома», так і теплової генерації разом з «Укргідроенерго».

Що стосується зелених тарифів, то нам сьогодні треба думати, що ще нас наздожене через 5-10 років. Таку стратегію, шляхи та напрями розвитку енергетичної галузі мають розробляти саме прагматики, професійні енергетики.

Що стосується залежності енергетики від олігархів. Я не погоджуюсь з тезою Президента України про те, що в країні немає енергетиків, які б не залежали від олігархів. Це ображає енергетиків, людей які багато років свого життя віддали галузі та мають необхідний досвід, роблять усе для того, щоб галузь працювала для громадян та економіки країни, забезпечуючи їх електроенергією – високою цивілізаційною складовою життя суспільства. Такі звинувачення, в тому числі й на адресу очільниці Мінекоенерго **О. Буславець** мають ґрунтуватись на конкретних доказах, доведених в установленому законодавством порядку. Якщо для цього є підстави, тоді треба про це говорити і називати причини, чому той чи інший претендент на керівну посаду не може її посідати, не зважаючи на його професійний досвід та заслуги. Це було б правильно, справедливо та не ображало б енергетиків.

Щодо стратегії. Міністерство повинно визначати політику, прогнозувати потребу в тих чи інших джерелах енергії, відслідковувати світові тенденції (акумулятори чи водневі технології), визначати потребу в регулюючих потужностях енергосистеми. Лише таким чином ми можемо рухатись в ногу зі світовими тенденціями в енергетиці. Знову ж таки цим мають займатись професійні енергетики, які знайомі з українськими реаліями, адже в кожній країні свої особливості функціонування енергетичного комплексу, своя структура генерації.

Тому на постійній основі мають працювати експертні групи, професійні громадські організації за прикладом, як це працює у США. Там енергетичну політику визначає не уряд і не енергокомпанії, а професійні організації, що створені енергетичними компаніями. Наприклад Інститут Едісона, який визначає не лише енергетичну політику, а й бере безпосередню участь в розробці нормативних документів в галузі. Нам необхідно залучити такий досвід країн світу та якнайскоріше перейти на нові форми формування політики в енергетиці.

Щодо цін на електроенергію. Наявна система перехресного субсидіювання населення за рахунок промисловості неефективна та шкідлива для енергетики. В успішних країнах тарифи на електроенергію є економічно обґрунтовані, а малозабезпечені верстви населення отримують адресну допомогу (дотації, грошові компенсації). Нам треба рухатись саме в цьому напрямку.

Повна версія:

https://lb.ua/blog/ivan_plachkov/458922_krashche_zapobigati_krizam.html

Довідково

Іван Васильович Плачков обіймав посади міністра енергетики (1999), міністра палива та енергетики України (2005–2006), нині голова Ради Всеукраїнської енергетичної асамблеї, член Правління НТСЕУ.

ENERGY CLUB, 01.06.2020

Ми повністю втратили керованість у паливно-енергетичному комплексі

Інтерв'ю з Юрієм Проданом

Основні тези

Міністерство та уряд втратили важелі управління НАК «Нафтогаз України», а на посади в компанії призначалися не технічні спеціалісти. Як наслідок – зменшення видобутку газу, яке найближчим часом нам дуже складно буде вирівняти. Крім того, ця команда не досить ефективно займалася корпоративним управлінням в Укрнафті.

Перша причина повноцінної кризи в енергетиці – відсотків на 80 пов'язана з введенням невдалої моделі ринку електричної енергії. Друга причина кризи – повна втрата керованість у паливно-енергетичному комплексі.

Ми не були готові до ринку з точки зору невідповідності ринкових цін на електричну енергію, а також були і технічні питання – наприклад, не запущений вчасно ринок допоміжних послуг, а саме він відповідає за стійкість енергосистеми. Подивіться, на фактично монопольні обсяги генеруючих потужностей – Енергоатом (більше 50% електроенергії), ДТЕК (десь понад 35% обсягів виробництва електроенергії, яка виходить на ринок). «Зелена» енергетика, яка купується без обмежень на ринку та має надвисоку ціну, що майже удвічі вище, ніж в європейських країнах. Всі ці суб'єкти і диктують ціну на ринку. Моя думка, в такій структурі генеруючих потужностей повноцінний ринок не може працювати.

7 ГВт «зеленої» генерації – це вже разом з підписаними так званими попередніми договорами (не всі об'єкти ще введені в експлуатацію). По-перше, це обов'язок компанії Укренерго, яка бачить всю картину функціонуючої енергосистеми сьогодні, адже це системний оператор ОЕС України. Скажу більше, через дефіцит високоманеврених потужностей, не було технічних можливостей видавати технічні умови на приєднання ВДЕ.

От тепер для балансування ОЕС буде в значних обсягах залучатися теплова генерація, а це досить серйозні збитки – використовувати генеруючі блоки в таких режимах.

НЕК «Укренерго» працювала без ефективного керівництва профільного Міністерства, її чомусь віддали у підпорядкування Міністерству фінансів. Так ось, ані з боку Мінфіну, ані з боку Уряду такий контроль не відбувався - все йшло досить хаотично. Якщо подивитись з точки зору розміщення потужностей, де «зелені» енергооб'єкти знаходяться, – то це, дійсно, серйозний виклик енергосистеми...

«Наглядові ради» на державних підприємствах є квазінаглядові ради. На мій погляд, члени наглядових рад не є незалежними, адже мають такий рівень зарплат, що вони залежать від них.

Всі ключові призначення мають відбуватися за конкурсом, але жоден з них вдало не закінчився. Навіть пана Коболєва на другий термін призначили без конкурсу. Я вважаю, цю «традицію» треба зламати. Наглядові Ради мають

бути ліквідованими, а Міністерству мають повернути повноцінне управління стратегічними державними підприємствами....

Добре, що хоч сьогодні відновили міністерство енергетики. Але ж треба зобов'язати, щоб стратегічні підприємства – Нафтогаз, Укренерго, Центренерго були підпорядковані Міністерству. От саме і тоді і можна напрацювати ефективні рішення та розробити ряд законодавчих ініціатив, далі – підтримка в парламенті. Нам потрібно, щоб ринок працював стабільно та був життєздатний та стійкий. А поки що в цьому році ми вже маємо три міністра.

Серед перших кроків – розробити саме тактичні плани, що ми робимо з «зеленою» енергетикою. ВДЕ – це наше майбутнє, але треба розвивати атомну енергетику та не забувати про розбудову високоманеврених потужностей. Нам не потрібна бездумне нарощування «зелених».

Треба приймати не меморандум з інвестором, бо такий документ всіх не задовільнить а саме закон. В рамках закону буде формуватися форс-мажор. Хай інвестори звертаються до банків, реструктурують кредити. Має бути прозорість в цьому питанні – які це кредити, в яких банках. Повірте, в Іспанії не все так катастрофічне. Є і Чехії приклад. Але вони пішли на це, тому що їх економіка, їх споживачі не мали змогу витримати це, а як може витримати Україна?

Можна розробити закон про надзвичайний стан в енергетиці, з чітко прописаними повноваженнями регулятора – в цьому періоді ми маємо перейти до зовсім іншого функціонування електроенергетичного сектору. В такий ситуації треба затверджувати і баланси, які мають жорстко виконуватися компаніями, та ціни для генеруючих компаній – на відкритому засіданні НКРЕКП, вони мають бути економічно-обґрунтованими.

Приєднатися до енергосистеми Європи – це стратегічна мета. І знову тут проблема – втрата керованості галузі. На цю мету мали працювати всі – і Укренерго, і Міністерство енергетики, Уряд, інші компанії. Тому ще це стратегічна мета. У нас вона відійшла на другий план.

Програма видобутку 20 млрд кубів газу до 2020 року була, звісно, помилкою. Не знаю, хто її запропонував. План був амбітний – хотіли навіть в Європу експортувати, але... Що насправді там сталося, мала би розібратися серйозна урядова комісія і зробити висновки.

Ми вийдемо з кризи? – Так, у нас немає виходу. Не треба тільки створювати собі проблеми – як, наприклад, ситуацію в «зеленій енергетиці». Перший крок – треба професійних людей в уряд. Давайте забудемо про відкриті конкурси, «фішки» про реформаторські здібності. Майте чіткі стратегічні та тактичні завдання та виконуйте їх!

Повна версія:

<https://iclub.energy/mi-povnistyu-vtratil-kerovanist-u-palivno-energetichnomu-kompleksi>

Довідково

Юрій Васильович Продан був першим директором ДП «Енергоринок» (1999–2001), очолював НКРЕ, обіймав посади міністра палива та енергетики України (2007–2010) та міністра енергетики та вугільної промисловості України (2014).

ЕКОНОМІЧНА ПРАВДА, 05.06.2020

Борги Гарантованого покупця сягнули 20 мільярдів

Борги ДП «Гарантований покупець» перед виробниками електроенергії з поновлених джерел та НАЕК «Енергоатом» загалом становлять 20 млрд грн. Про це під час засідання комітету ВР з питань енергетики та ЖКГ 4 червня заявила т.в.о. міністра енергетики **Ольга Буславець**.

«Заборгованість «Гарантованого покупця» з ВДЕ вже становить 14 млрд грн, ще 6 млрд грн підприємство винне НАЕК «Енергоатом». Таким чином, ми маємо борги «Гарантованого покупця» розміром 20 млрд грн», – підкреслила Буславець.

За її словами, НАЕК «Енергоатом» та «Центренерго» недотримуються прогнозного балансу і це призводить до того, що «багато вугілля залишається невиробленим».

Також Ольга Буславець зазначила, що очікує від нового керівництва «Центренерго» більшої взаємодії з державними шахтами та виплати боргів.

Довідково

Кабмін на засіданні 20.05.2020 зменшив обов'язкову частку електроенергії НАЕК «Енергоатом» у рамках механізму ПСО та вивів це підприємство на ринок двосторонніх договорів. В Енергетичному співтоваристві заявили, що процес ухвалення постанови – незаконний.

«Процес ухвалення постанови не був прозорим і не відповідав закону. Відповідно до ст. 62 ЗУ «Про ринок електричної енергії», пропозиції щодо обсягів та умов ПСО готуються НКРЕКП після консультацій з секретаріатом Енергетичного співтовариства», – йдеться у листі директора секретаріату Енергетичного співтовариства **Янеза Копача** до в.о. міністра енергетики **Ольги Буславець**.

<https://www.epravda.com.ua/news/2020/06/5/661433/>

ЦЕНЗОР.НЕТ, 15.06.2020

Зеленський, Шмигаль і Буславець мають визначити стратегію виходу з енергетичної кризи, наслідки подальшого падіння атомної енергетики вдарять по кожному

Міненерго зобов'язана в екстреному порядку вирішити проблему ліцензування і не допустити зупинки єдиного в Україні підприємства з видобутку урану - Східного гірничо-збагачувального комбінату.

Про це пише в Facebook головний редактор Цензор.НЕТ **Юрій Бутусов**.

<https://censor.net.ua/ua/n3202141>

EXPRO, 05.06.2020

«Центренерго» має 4 млрд грн кредиторської заборгованості

ПАТ «Центренерго» на початок червня 2020 р. має близько 4 млрд грн кредиторської заборгованості. Про це 4 червня повідомив голова Фонду державного майна України **Дмитро Сенниченко**.

«Ми оцінюємо потенційний збиток компанії за 2019 рік у 2 млрд гривень (плюс) проти 0,5 млрд прибутку роком раніше. І близько 4 млрд гривень кредиторської заборгованості», - написав голова фонду.

За інформацією народного депутата Михайла Волинця, компанія «Центренерго» у 2019 р. не повернула держпідприємству «Держвуглепостач» 469,9 млн грн коштів за придбане вугілля. На початку травня 2020 р. екс-голова «Центренерго» **Володимир Потапенко** повідомляв, що компанія має поточну заборгованість перед державними шахтами у розмірі 100 млн грн.

<https://expro.com.ua/novini/centrenergo-ma-4-mlrd-grn-kreditorsko-zaborgovanost--fond-derjmayna>

EXPRO, 05.06.2020

Меморандум з МВФ: Україна має прийняти законодавство про незалежність НКРЕКП

Верховна Рада України має до кінця березня 2021 р. внести зміни в законодавство для того, щоб забезпечити незалежність та відповідні владні повноваження для Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг. Така вимога до української влади була опублікована 11 червня в тексті Меморандуму з Міжнародним валютним фондом для отримання Україною кредиту у розмірі \$2,9 млрд.

Що передувало.

НКРЕКП була утворена шляхом об'єднання НКРКП і НКРЕ у серпні 2014 р. указом президента Петра Порошенка. У вересні 2016 р. парламент прийняв окремий закон, який регламентує її діяльність.

Конституційний суд України 13 червня 2019 р. визнав такими, які не відповідають Конституції ряд положень закону «Про НКРЕКП». Суд зазначив, що існування комісії, як центрального органу виконавчої влади, і не підпорядкування Кабміну не узгоджується з нормами основного закону.

В середині грудня 2019 р. Рада внесла зміни в законодавство та визначила новий правовий статус НКРЕКП: комісія стала центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, її буде утворювати Кабмін. Такий стан не відповідає нормам європейського права, адже Кабмін одночасно є акціонером багатьох енергетичних компаній і йому підпорядкований регулятор енергетичних ринків.

<https://expro.com.ua/novini/memorandum-z-mvf-ukrana-ma-priynyati-zakonodavstvo-pro-nezalejnst-nkrekp->

ЕКОНОМІЧНА ПРАВДА, 05.06.2020

Рада створила комісію по захисту прав інвесторів

Верховна Рада створила тимчасову спеціальну комісію з питань захисту прав інвесторів, мета якої підготовка відповідних законодавчих ініціатив.

Всього у комісії буде 12 нардепів, головою комісії обрано **Галину Янченко** із "Слуги народу", заступником - **Ярослава Железняка** із "Голосу".

Згідно з пояснювальною запискою вдосконалення у сфері привабливості для інвестицій потребують електронні сервіси, фондовий ринок, методи запобігання корупції, захист від рейдерства, тощо.

<https://www.epravda.com.ua/news/2020/06/5/661431/>

УКРАЇНСЬКА ЕНЕРГЕТИКА, 06.06.2020

Стан і перспективи глобального енергетичного сектору в 2020 році

Вплив кризи, зумовленої пандемією COVID-19, на глобальний попит на енергоносії та обсяги викидів CO₂ проаналізувало Міжнародне енергетичне агентство (ІЕА).

Попит на усі види енергоносіїв, за винятком відновлювальних, зазнає найбільшого скорочення за останні десятиліття. У деяких випадках річне падіння попиту буде навіть більшим, ніж у першому кварталі.

- Попит на **нафту** може скоротитися на 9% або 9 млн барелів/добу в середньому впродовж року, що означає повернення до обсягів споживання нафти на рівні 2012 року.
- Попит на **вугілля** може скоротитися на 8%, здебільшого внаслідок падіння попиту на електроенергію приблизно на 5% впродовж року. Це може зумовити скорочення обсягів виробництва електроенергії з використанням вугілля більше ніж на 10%. Відновлення попиту на вугілля для потреб промисловості та генерації електроенергії у Китаї стримує глобальне падіння попиту на вугілля.
- Попит на **природний газ** впродовж усього року може скоротитися набагато більше ніж у 1 кв. 2020 р. через падіння попиту на газ для потреб електроенергетики та промисловості.
- Попит на **ядерну енергію** також може скоротитися через падіння попиту на електроенергію.
- Очікується, що попит на **відновлювальні джерела енергії** зростатиме завдяки низьким експлуатаційним витратам та можливості пріоритетного доступу до багатьох електромереж.

У 2020 році попит на енергоносії має скоротитися у всіх основних регіонах планети. Попит на енергоносії в Китаї скоротиться більше ніж на 4%, це – корінний поворот від тенденції до щорічного зростання попиту в середньому приблизно на 3% у період 2010-2019 рр. В Індії падіння попиту на енергоносії відбудеться вперше після невеликого зростання попиту в 2019 році. Проте у 2020 році найбільше падіння попиту на енергоносії відбудеться саме у країнах з розвинутою економікою. Як у Європейському Союзі, так і у Сполучених Штатах попит на енергоносії у 2020 році, ймовірно, скоротиться на 10% порівняно з рівнями 2019 року, тобто майже вдвічі порівняно із скороченням попиту внаслідок глобальної фінансової кризи.

<https://ua-energy.org/uk/posts/stan-i-perspektyvy-hlobalnoho-enerhetychnoho-sektora-v-2020-rotsi>

♦ **Проблеми становлення нового ринку**

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ, 15.06.2020

Про внесення змін до Закону України «Про ринок електричної енергії»

Проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про ринок електричної енергії» від 15.06.2020 №3657 спрямований на врегулювання проблемних питань діяльності енергетичної галузі, забезпечення надійного та безперервного постачання електричної енергії, а також стабілізації фінансової ситуації учасників ринку електричної енергії, та має на меті недопущення колапсу на ринку електричної енергії в умовах поширення коронавірусної хвороби (COVID-19).

За результатами засідань Антикризого енергетичного штабу 29.04.2020 та 19.05.2020 затверджені заходи, направлені на стабілізацію ситуації на ринку електричної енергії. Серед нагальних проблемних питань, є удосконалення функціонування ринку електричної енергії, усунення спотворення ціноутворення та маніпуляцій на ринку електричної енергії та забезпечення гарантованого постачання електричної енергії споживачам.

На виконання пункту 9 Протоколу засідання № 2 Антикризого енергетичного штабу від 19.05.2020 Міненерго розроблено зміни до ЗУ «Про ринок електричної енергії», якими зокрема передбачено збільшення частки реалізації електричної енергії, виробленої атомними станціями, за двосторонніми договорами, пролонгації терміну виплати інвестиційної складової виробникам, яким встановлена інвестиційна складова до тарифу на електричну енергію, надання дозволу гарантованому покупцю здійснювати продаж електричної енергії за двосторонніми договорами на електронних аукціонах, продовження строку роботи постачальників універсальних послуг та постачальника «останньої надії» на ринку електричної енергії, шляхом створення умов для надання додаткового часу для належної організації конкурсу з визначення постачальників універсальних послуг та постачальника «останньої надії».

Проектом Закону пропонується внести зміни до Закону України «Про ринок електричної енергії», якими передбачається:

- скорочення терміну проведення конкурсу на будівництво генеруючої потужності та виконання заходів з управління попитом, передбачено врахування в тарифі на передачу електричної енергії оператору системи передачі витрати на забезпечення Спеціальних обов'язків із забезпечення розвитку генеруючих потужностей та виконання заходів з управління попитом;
- відтермінування на один рік проведення конкурсу з визначення постачальника універсальних послуг та подовження строку зобов'язання діючих постачальників універсальних послуг постачати електричну енергію побутовим та малим непобутовим споживачам ще на один рік;

- подовження строку зобов'язання діючого постачальника «останньої надії» постачати електричну енергію на умовах, визначених статтею 64 Закону України «Про ринок електричної енергії» ще на один рік;
- надання додаткового часу суб'єктам господарювання для виконання в повному обсязі вимог щодо відокремлення функцій постачання від розподілу електричної енергії, пов'язаних з заборонаю володіння корпоративними правами, з метою усунення перешкод для прийняття участі у конкурсі відповідними суб'єктами господарювання;
- надання права гарантованому покупцю здійснювати продаж електричної енергії за двосторонніми договорами на електронних аукціонах за цінами, що визначаються за результатами аукціону та встановлення для гарантованого покупця граничної ціни продажу електроенергії, з метою покращення фінансової ситуації ДП «Гарантований покупець»;
- тимчасово призупинити імпорт електричної енергії з держав, що не є членами Енергетичного Співтовариства;
- зменшення обсягу електричної енергії, яка підлягає обов'язковому продажу на ринку «на добу наперед», що дозволить збільшити обсяг електричної енергії, який буде реалізуватися за двосторонніми договорами на електронних аукціонах, та поліпшить негативну фінансову ситуацію ДП «НАЕК «Енергоатом»;
- пролонгація терміну виплати інвестиційної складової виробникам, яким встановлена інвестиційна складова до тарифу на електричну енергію. Це дозволить завершити реалізацію та дофінансування проектів реконструкції, що визначені розділом II розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.09.2004 № 648 «Про заходи щодо реконструкції та модернізації теплоелектростанцій і теплоелектроцентралей».

http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69137

EXPRO, 04.06.2020

Звільніть ринок електроенергії від маніпуляцій та збитковості

Головною подією на ринку електроенергії в кінці травня стало значне і тривале падіння середньозваженої ціни на ринку «на добу наперед» в торговій зоні Об'єднана енергосистема України. З 1 по 22 травня ціна коливалася в діапазоні 1022-1474 грн/МВт-год, проте в результаті торгів на 23 травня вона впала на 23% - до 952,5 грн/МВт-год, після чого вона продовжила падіння (виключення стало лише 27 травня) до мінімальної точки – 659,7 грн/МВт-год. Ціна увійшла в прийнятний діапазон (1200-1400 грн/МВт-год, згідно оцінки НКРЕКП) лише з 1 червня.

«Гарантований покупець» заявляв про збитковість продажів на РДН саме через низькі ціни, а йому треба заробляти на виплати ВДЕ та для забезпечення потреб населення.

На загрози тривалої низької цінової динаміки також звернули увагу і в

профільному міністерстві. 28 травня т.в.о. міністра енергетики **Ольга Буславець** заявила, що ціна 659,7 грн/МВт-год є безпредметно низькою і вона не покриває затрат (собівартості) генеруючих компаній. За її оцінками, така ціна є вдвічі нижчою того рівня, який би влаштував і виробників, і споживачів. Також зниження ціни викликало реакцію й інших учасників ринку та державних органів, які розійшлися в поглядах щодо причин тривалого низхідного тренду на РДН.

27 травня голова Комітету Верховної Ради з питань енергетики та ЖКП **Андрій Герус** заявив, що трейдери ДТЕК зменшили обсяги купівлі на РДН та перемістили частину контрактів на ринок двосторонніх договорів. Герус охарактеризував такі дії як «спецоперація з дестабілізації ринку».

29 травня **НКРЕКП** заявила, що, ціновий провал на ринку був спричинений діями групи компаній **ДТЕК** шляхом суттєвого скорочення закупівлі електроенергії на РДН. Варто зауважити, що комісія досить швидко опублікувала свою позицію та знайшла винного, хоча до цього її члени зазначали, що регулятор готує Порядок проведення розслідувань на ринку, який прописує тривалий процес розслідування (запит інформації в компанії, його обробка, прийняття рішення).

Проте, в **ДТЕК** вважають, що саме приватні трейдери протягом травня значно збільшили кількість демпінгових заявок на РДН, тим самим витіснивши пропозиції генеруючих компаній «**Енергоатома**» та «**Гарантованого покупця**». В такій ситуації ДТЕК частину обсягів дійсно перевів на ринок двосторонніх договорів, що дозволило не зупиняти роботу ТЕС.

3 червня замголови Комітету Верховної Ради з питань енергетики та ЖКП **Олексій Кучеренко** опублікував документ, який свідчить, що «Оператор ринку» тривалий час щомісячно інформував НКРЕКП, АМКУ та СБУ про наявність махінацій на ринку. Однак, вочевидь ця інформація ігнорувалась до останнього моменту.

Для виправлення ситуації **USAID** рекомендувало комісії змінити граничні ціни на балансуєчому ринку, а також обмежити пропозицію на різних сегментах ринку шляхом перевірки обсягів генерації.

Комісія майже так і зробила. 3 червня регулятор вирішив запровадити додаткові обмеження для трейдерів: НКРЕКП зобов'язала «Укренерго» проводити моніторинг угод на ринку двосторонніх договорів та на ринку «на добу наперед». Якщо системний оператор виявить, що трейдер виставив на продаж на РДН більші обсяги, ніж сумарний законтракований обсяг на ринку двосторонніх договорів (з урахуванням експорту та імпорту), тоді така компанія на 7 днів буде позбавлена можливості участі на цих сегментах ринку (та на внутрішньодобовому ринку).

Крім того, згідно рішення комісії, тепла генерація буде зобов'язана за день до продажу електроенергії подавати в «Укренерго» інформацію про залишки вугілля на складах та законтраковані обсяги природного газу, про питому собівартість виробництва електроенергії та ремонти генеруючого

обладнання. **Обсяги продажів електроенергії операторами ТЕС не зможуть перевищувати обсягів, для виробництва яких достатньо наявного або законтрактованого палива. Якщо тепла генерація подасть на ринку двосторонніх договорів заявку з обсягами, які будуть перевищувати можливості щодо палива, «Укренерго» відхилить реєстрацію таких заявок.**

Дані рішення, за словами члена НКРЕКП Дмитра Коваленка, були прийняті з метою недопущення маніпуляцій на ринку електроенергії.

Також, 3 червня комісія планувала запровадити мінімальні граничні ціни для ринку «на добу наперед», але це рішення було відкладене через необхідність проведення консультацій з Антимонопольним комітетом.

Разом з тим, Секретаріат Енергетичного Співтовариства закликає українську владу рухатися до лібералізації ринку. Нещодавно Міністерство енергетики на чолі з **Ольгою Буславець** почало предметну розмову з Енергетичним Співтовариством на предмет відходу від товарного ПСО та запровадження фінансових механізмів.

Подальша лібералізації ринку безумовно пов'язана з переговорним процесом з інвесторами у ВДЕ (зменшення фінансового навантаження, яке створює відновлювана енергетика), а також піднімає питання про необхідність поступового приведення цін для населення до ринкового рівня.

Однозначно, цей шлях не буде простим.

Однак, практика відповідати на виклики зарегульованого ринку ще більшим регулюванням демонструє критичні наслідки для галузі.

<https://expro.com.ua/statti/free-willy-zvnt-rinok-elektroenerg-vd-manpulyacy-ta-zbitkovost->

ЕНЕРГОРЕФОРМА, 12.06.2020

Кабмін одобрив законопроект о высвобождении еще 10% э/э Энергоатома для продажи по двусторонним договорам

Правительство Украины одобрило законопроект о внесении изменений в закон "О рынке электрической энергии", предусматривающий среди прочего высвобождение дополнительных 10% э/э НАЭК "Энергоатом" для продажи на аукционах по двусторонним договорам.

"В этом законопроекте предусмотрено высвобождение атомной генерации – порядка 10% от их объема – для возможности продавать по двусторонним договорам... Мы предоставляем нашим промышленникам доступ через двухсторонние договора к электроэнергии, которую производит "Энергоатом", – сказала и.о. министра энергетики **Ольга Буславец** в ходе брифинга в Киеве 12 июня.

<http://reform.energy/news/kabmin-odobril-zakonoproekt-o-vysvobozhdenii-eshche-10-ee-energoatoma-dlya-prodazhi-po-dvustoronnim-dogovoram-14656>

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ, 04.06.2020

**Щодо врегулювання кризи неплатежів
на ринку електричної енергії**

На засіданні Комітету з питань енергетики та житлово-комунальних послуг, яке відбулось 04 червня 2020 року прийнято рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти в першому читанні за основу проект Закону про внесення змін до деяких законів України (щодо врегулювання кризи неплатежів на ринку електричної енергії та питання сертифікації оператора системи передачі), р. №3364-1.

<http://kompek.rada.gov.ua/>

MIND.UA, 08.06.2020

**АМКУ вивчає можливі порушення конкурентного
законодавства на ринку електроенергії**

Виробники електроенергії та трейдери можуть маніпулювати ціновими заявками та обсягами електроенергії на ринку: не виключено, що така поведінка може бути обумовлена, серед іншого, і бездіяльністю Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики та комунальних послуг.

Антимонопольний комітет України направив вимоги про надання інформації виробникам електроенергії, постачальникам, трейдерам, ДП «Укренерго», ДП «Оператор ринку», а також НКРЕКП для з'ясування обставин та прийняття відповідних рішень.

<https://mind.ua/news/20211760-amku-vivchae-mozhlivi-porushennya-konkurentnogo-zakonodavstva-na-rinku-elektroenergiyi>

ГАРАНТОВАНИЙ ПОКУПЕЦЬ, 05.06.2020

**Гарантований покупець вперше реалізував електроенергію
за прямими договорами**

Державне підприємство «Гарантований покупець» провело перший аукціон з продажу електричної енергії за двосторонніми договорами на електронному майданчику ТБ «Українська енергетична біржа».

Нагадаємо, завдяки ухваленим Кабінетом Міністрів України змінам до Положення про покладення спеціальних обов'язків на учасників ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії підприємство отримало право купувати та продавати електричну енергію за двосторонніми договорами. Очікується, що такі заходи допоможуть врівноважити попит та пропозицію на організованих сегментах ринку, а також в цілому сприятимуть виходу галузі з кризи.

Інформація на цю тему – Кабінет Міністрів України. Постанова від 20.05.2020 № 400 [«Про внесення змін до Положення про покладення спеціальних обов'язків на учасників](#)

[ринку електричної енергії для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку електричної енергії»](#)

УЕВ, 15.06.2020 [«Ринок двосторонніх договорів»](#) За минулі 4 тижні на УЕВ відбулися 12 аукціонних сесій з продажу ресурсу державної генерації та 16 комерційних сесій. Найактивнішими компаніями-ініціаторами торгів були Гарантований покупець, компанії з групи ДТЕК, КАЛУСЬКА ТЕЦ-НОВА, Укргідроенерго, Центренерго.

ENERGY CLUB, 15.06.2020

Всеволод Ковальчук: Я за те, щоб у нас було ринкове ціноутворення...

Ціну на електричну енергію саме має визначити ринок! А коли ти задаєш прайс-кеп верхньої межі, а з недавніх пір додаєш — прайс-кеп нижньої межі, то їх можна взагалі звузити і знову зробити ОРЦ (оптово-роздрібну ціну). Та який це ринок?

Держава своїми руками створює перекося: є дешева енергія на боці виробника, значно дешевша, ніж на ринку. І є низькі ціни для певної категорії споживачів, теж значно нижчі ринкових. В країні з високою ступеню монополізації та олігархізації будуть спроби на цьому заробити — на цих викривленнях та перекосях, тому, в першу чергу, треба різні ціни прибрати.

Якщо зникнуть різні ціни, це автоматично призведе до збалансованості на ринку електричної енергії. Зникнуть потужні впливи окремих гравців. Оце головне, що треба зробити.

Щодо об'єднання с ENTSO-E, то європейські країни мають вірити нашому законодавству. У нас має бути незалежний системний оператор. У нас має бути незалежний регулятор. У нас має бути зважена і послідовна політика в енергетичній сфері, яку має робити професійне Міністерство енергетики. Якщо цього не буде, ринки не будуть об'єднанні. Нас туди не пустять, розумієте? Тому я більші загрози для синхронізації та інтеграції в європейські енергетичні ринки бачу не з боку технічного застереження, а виключно в політичній площині.

Повна версія:

<https://iclub.energy/vsevolod-kovalchuk-ya-za-te-shob-u-nas-bulo-rinkove-cinoutvorennya>

НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ», 15.06.2020

**Стратегічно важливі проекти ЮУАЕС
гальмуються через нестачу коштів**

Зростання боргів перед НАЕК «Енергоатом» за відпущену електроенергію призвело до сповільнення будівельних робіт за двома інвестиційними проектами, які реалізуються на майданчику Южно-Українського енергетичного комплексу, – реконструкції системи технічного водопостачання ЮУАЕС та добудови Ташлицької ГАЕС.

Нині заборгованість склала понад **20 млрд грн**. Через брак коштів відставання від затверджених термінів реалізації основних будівельних робіт становить від 15 до 90 діб.

«Незважаючи на складне фінансове становище компанії, будівництво

продовжується,— заявила **Тетяна Амосова**, директор з інвестицій і перспективного розвитку ДП «НАЕК «Енергоатом». - Якщо фінансова ситуація зміниться на краще, ми зможемо надолужити відставання. Сподіваємося, що наше будівництво не доведеться зупиняти».

http://www.atom.gov.ua/ua/press_cent-19/novini_kompanii-20/p/strategicno_vazlivi_proekti_uuaes_gal_muut_sa_cerez_nestacu_kostiv-46082

НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ», 02.06.2020

Енергоатом запропонував РНБО план зі стабілізації ринку, реалізація якого допоможе знизити ціни на електроенергію для населення

НАЕК «Енергоатом» пропонує переглянути Прогнозний баланс електроенергії ОЕС України на 2020 рік у напрямку збільшення частки АЕС в структурі виробництва електричної енергії до рівня, що відповідає фактичному споживанню в режимі «базового» графіка.

Крім того, Енергоатом пропонує впровадження прямих взаємовідносин Компанії з постачальниками універсальних послуг в частині продажу електричної енергії населенню, обсяги якої мають становити до 50% від загального виробництва електроенергії на АЕС України.

[Заходи, запропоновані НАЕК «Енергоатом» для виходу з кризи, та пропозиціями щодо змін на ринку електроенергії.](#)

Інформація на цю тему – НАЕК «Енергоатом», 04.06.2020 [«Віце-президент НАЕК «Енергоатом» Герман Галущенко: Наше першочергове завдання – вивести Компанію з кризи»](#)

НАЕК «ЕНЕРГОАТОМ», 09.06.2020

НАЕК «Енергоатом» потребує виходу на ринок прямих договорів

«Нам треба так збалансувати ринок, щоб усі генерації на цьому заробляли, - вважає віцепрезидент НАЕК «Енергоатом» **Герман Галущенко**. - Одна з наших пропозицій полягає в тому, що ми готові забрати на себе населення - напряду. Не робити, як зараз, коли ми поставляємо 85% електроенергії «Гарантованому покупцю», а він далі половину з тих 85% направляє населенню, а рештою торгує на ринку, компенсуючи надвисокий тариф для ВДЕ і так далі. НАЕК міг би забезпечити населення напряду, тобто постачати безпосередньо постачальники універсальних послуг і запропонувати таку модель, яка буде комфортною для населення».

http://www.atom.gov.ua/ua/press_cent-19/novini_kompanii-20/p/german_galushenko_naek_energoatom_potrebue_vihodu_na_rinok_pramih_dogovoriv-46069

УКРАЇНСЬКА ЕНЕРГЕТИКА, 05.06.2020

Які компанії перевиконали план з вироблення електроенергії

Державні компанії НАЕК "Енергоатом" та ПАТ "Центрэнерго" у травні перевищили прогнозовані показники генерації електроенергії.

Про це заявила т.в.о. міністра енергетики **Ольга Буславець** під час засідання комітету Верховної Ради з питань енергетики та житлово-комунальних послуг.

За аналізом виконання фізичного балансу за травень Енергоатом перевиробив, у порівнянні з прогнозом, 550 млн кВт-год.

ПАТ "Центренерго" виробило більше на 320 млн кВт-год. Водночас, 30% вугілля для виробництва електроенергії (200 тис. тонн) було заміщено газом в обсязі 136 млн куб. м.

"Це є неприпустимим в умовах профіциту вітчизняного вугілля на складах ТЕС та шахтах. Приватні теплоенергетичні компанії виробили на 383 млн кВт-год менше планових показників, що теж призвело до зниження спалювання вугілля приблизно на 190 тис. тонн", - сказала Буславець.

Нагадаємо, 1 червня Секретар Ради національної безпеки й оборони України Олексій Данілов на засідання робочої групи з проблемних питань функціонування енергетичної сфери наголосив, що РНБО вимагає план заходів врегулювання енергоринку. Термінові рішення для збалансування роботи ринку електричної енергії та недопущення маніпуляцій на ньому мають бути напрацьовані у триденний строк.

<http://ua-energy.org/uk/posts/buslavets-rozpovila-iaki-kompanii-perevykonaly-plan-z-vyroblennia-elektroenerhii>

Інформація на цю тему – МІНЕНЕРГО, 10.06.2020 [«Ольга Буславець: Зарплати шахтарів і стабільна робота вугледобувних підприємств залежать від виконання прогнозного електроенергетичного балансу»](#)

DIXI GROUP, 04.06.2020

Українська модель ПСО істотно викривлює ринок електроенергії

Механізм покладання спеціальних обов'язків на компанії (ПСО), що працюють на ринках електричної енергії, заради забезпечення суспільного економічного інтересу в цілому допустимий в європейській практиці. Він дозволяється законодавством, зокрема Директивою 2019/944 про спільні правила внутрішнього ринку електроенергії. Разом з тим, до ПСО висувуються чіткі вимоги. По-перше, механізм має бути прозорим, застосовуватись тимчасово і за чітко визначених виняткових обставин. По-друге, ПСО не має викривлювати конкуренцію на ринку та обмежувати доступ енергопостачальних компаній до споживачів та навпаки. Якщо першу групу вимог щодо ПСО в Україні можна пробувати пояснювати необхідністю "захисту вразливих споживачів", то по другій – спостерігається явна невідповідність.

Нещодавня ініціатива Уряду щодо змін у механізмі ПСО в частині зменшення обов'язкового обсягу продажу електроенергії НАЕК "Енергоатом" з 85% до 80% та дозвіл ДП "Гарантований покупець" і НАЕК "Енергоатом" здійснювати торгівлю на ринку двосторонніх договорів є правильним і необхідним кроком, проте імовірно повністю не вирішить накопичені

проблеми та фінансові дисбаланси ринку. Важливо, щоб цей перший крок мав своє системне продовження у вигляді переходу до фінансової моделі ПСО поряд з розробкою плану поступового приведення цін на електроенергію для населення до ринкового рівня.

<http://dixigroup.org/comments/ukrainska-model-psy-istotno-vikrivlyuye-rinok-elektroenerghii/>

SCM, 01.06.2020

ДТЕК вимагає від НКРЕКП справедливого розслідування фактів системних маніпуляцій на ринку електроенергії

Маніпуляції на ринку «на добу наперед», штучні ціни на електроенергію призвели до загрози зриву безперебійного постачання електроенергії для реальних споживачів. Аби уникнути ситуації зі знеструмленням споживачів постачальники електроенергії перейшли на закупівлю електроенергії у реальних виробників на ринку двосторонніх договорів, минаючи спекулянтів і «торговців повітрям».

ДТЕК у своїй діяльності керується виключно ринковими правилами і правилами, встановленими НКРЕКП, діє в межах українського законодавства.

ДТЕК заперечує звинувачення на свою адресу і вимагає від НКРЕКП справедливого і публічного розслідування фактів системних маніпуляцій на ринку електроенергії.

<https://www.scm.com.ua/news/dtek-vimagaye-vid-nkrekp-spravedlivogo-rozsliduvannya-faktiv-sistemnih-manipulyaciy-na-rinku-elektroenerghii>

112.UA, 16.06.2020

Криза на ринку електроенергії. На українців чекає підвищення тарифів

Висновки можна робити лише невтішні: борги ростуть, криза поглиблюється, ліквідність підприємств ринку електроенергії погіршується, але влада не робить ніяких конкретних кроків. Демонструють тільки хороше розуміння ситуації, проекти постанов і законів, необов'язкові меморандуми і декларації про наміри. Ситуація може закінчитися плачевно: погіршення становища "Енергоатому" з усіма наслідками, що випливають, банкрутством ГАРПОК і низки приватних виробників електроенергії, арештом рахунків "Укренерго" для забезпечення судових рішень за невиконаними боргами.

<https://ua.112.ua/statji/yak-na-rynku-elektroenerghii-vynykla-kryza-i-chomu-vlada-vse-odno-pryide-do-pidvyshchennia-taryfiv-dlia-naselennia-539615.html>

♦ *ВДЕ та Уряд у пошуках компромісу*

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ, 15.06.2020

Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення умов підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії

Кабінет Міністрів України 15 червня зареєстрував у Верховній Раді законопроект [№ 3658 «Про внесення змін до деяких законів України щодо удосконалення умов підтримки виробництва електричної енергії з альтернативних джерел енергії»](#), який розроблений на основі підписаного з інвесторами 10 червня «Меморандуму про взаєморозуміння щодо врегулювання проблемних питань у сфері відновлюваної енергетики».

За прогнозом Мінекоенерго, у 2020 році сума виплат виробникам за «зеленим» тарифом складе понад 52 млрд грн (без ПДВ). При цьому, обсяг додаткової надбавки таким виробникам до ринкової ціни на електричну енергію у 2020 році перевищить 33 млрд грн. Як наслідок, прогнозується поява значного дефіциту ДП «Гарантований покупець», що відповідає за здійснення оплати виробникам за «зеленим» тарифом, в обсязі близько 26 млрд грн залежно від ціни на ринку на добу наперед та курсу євро. Як наслідок, така ситуація вже призводить до затримки із розрахунками з виробниками за «зеленим» тарифом.

Так, станом на початок червня 2020 року, поточний обсяг заборгованості ДП «Гарантований покупець» перед виробниками з ВДЕ за відпущену в 2020 році електричну енергію вже становить близько 14 млрд грн.

Окрім фінансових викликів мають місце ризики технічного характеру, пов'язані складністю забезпечення операційної безпеки ОЕС України в умовах стрімкого неконтрольованого зростання встановленої потужності об'єктів відновлюваної енергетики. Наразі в електроенергетичній системі України вже відчувається брак гнучкості генеруючих потужностей, яка необхідна для забезпечення інтеграції таких об'єктів.

Проектом вносяться зміни до законів України «Про альтернативні джерела енергії», «Про ринок електричної енергії», «Про режим іноземного інвестування», «Про оренду державного та комунального майна», в частині удосконалення умов підтримки виробників за «зеленим» тарифом, якими пропонується наступне:

- 1) зменшення розмірів «зелених» тарифів з 01.07.2020 для об'єктів введених в експлуатацію з 01.07.2015 до 31.12.2019 для СЕС більше 1 МВт на 15%, для СЕС менше 1 МВт на 10% та для ВЕС на 7,5%;
- 2) зменшення розмірів «зелених» тарифів з 01.07.2020 для СЕС і ВЕС, введених в експлуатацію з 01.01.2020 на 2,5%;
- 3) встановлення граничного розміру «зеленого» тарифу для об'єктів відновлюваної енергетики, що введені в експлуатацію до 30.06.2015, що дозволить зменшити розмір «зелених» тарифів для таких об'єктів до 52%;

- 4) обмеження строків введення в експлуатацію нових СЕС для отримання «зеленого» тарифу, шляхом зменшення з 01.08.2020 розмірів «зеленого» тарифу для таких об'єктів на 50%.
- 5) запровадження з 2022 року (50% у 2021 році) повної відповідальності за небаланс своїх фактичних та акцептованих (прогнозних) графіків виробництва електроенергії для всіх виробників з ВДЕ, що створить для таких суб'єктів економічні стимули для підвищення точності прогнозування своїх графіків відпуску електричної енергії і сприятиме розвитку сектору балансуючих потужностей. При цьому розмір допустимої похибки прогнозування складатиме для ВЕС – 10%, для СЕС – 5%;
- 6) визначення оператора системи передачі відповідальним за компенсацію недовідпущеної виробниками ВДЕ електричної енергії, внаслідок виконання ними диспетчерських команд на зменшення та/або обмеження навантаження, відповідно до методики, яка затверджується Регулятором;
- 7) надання державних гарантій стосовно незмінності законодавства, чинного на день прийняття цього Закону, для виробників за «зеленим» тарифом.

Проектом Закону також передбачається вдосконалення процедури організації і проведення аукціонів з розподілу квоти підтримки шляхом внесення змін до статті 9³ Закону України «Про альтернативні джерела енергії».

Зміни, що передбачаються проектом Закону, закріплені у Меморандумі про взаєморозуміння між органами державної влади України та виробниками з ВДЕ, асоціаціями, що представляють їх інтереси, який був підписаний 10.06.2020.

http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=69138

Інформація на цю тему – EXPRO, 16.06.2020 [«Депутати розглядають законопроект про зміну «зеленого» тарифу та встановлення price caps для аукціонів»](#)

УРЯДОВИЙ ПОРТАЛ, 10.06.2020

Уряд підписав Меморандум з виробниками «зеленої» електроенергії

Кабінет Міністрів України в середу, 10 червня, підписав «Меморандум про взаєморозуміння щодо врегулювання проблемних питань у сфері відновлюваної енергетики».

Документ підписали: Прем'єр-міністр України **Денис Шмигаль**, в.о. Міністра енергетики **Ольга Буславець**, відповідальні особи Європейсько-українського енергетичного агентства **Олександра Гуменюк** та Української вітроенергетичної асоціації **Андрій Конеченков**.

Документ передбачає, що виробники ВДЕ приймають умови добровільної реструктуризації «зелених» тарифів, що передбачає їх зменшення. Зокрема, для усіх об'єктів електроенергетики, що виробляють

сонячну енергію передбачається зменшення тарифів на 15%, для об'єктів, що виробляють електроенергію з енергії вітру – на 7,5%.

Зі свого боку українська влада бере зобов'язання вживати усіх заходів для забезпечення своєчасної поточної оплати ДП «Гарантований покупець» та погашенню наявної заборгованості перед виробникам ВДЕ, які прийняли умови реструктуризації.

Також Українська влада бере зобов'язання визначити і затвердити річні квоти підтримки «зеленої» енергетики та забезпечує проведення аукціонів з розподілу таких квот.

Крім того, відповідно до Меморандуму, посилюється відповідальність виробників ВДЕ за незбалансоване виробництво електроенергії. Також виробники ВДЕ приймають умови обмеження строків введення в експлуатацію нових об'єктів за «зеленим» тарифом. Так, з 1 серпня поточного року, нові сонячні електростанції потужністю понад 1 МВт зможуть бути введені в експлуатацію з отриманням державної підтримки тільки шляхом участі в аукціонах.

«Ми за те, щоб будувалась зелена енергетика і з часом така енергія була найбільше розповсюджена, як найбільш чиста. Але нам важливо, скільки вона буде коштувати. Якщо ціна електроенергії, що буде вироблятися на нових СЕС, буде визначатися уже на аукціонах, не буде високого тарифу», - пояснив очільник Уряду, висловивши впевненість, що до перших двох асоціацій «зеленої» енергетики приєднаються і інші інвестори та виробники.

<https://www.kmu.gov.ua/news/uryad-pidpisav-memorandum-z-virobnikami-zelenoyi-elektroenergiyi>

УКРАЇНСЬКА ЕНЕРГЕТИКА, 11.06.2020

Уряд не до кінця домовився з інвесторами ВДЕ

«Процес болючий для держави, складний для цього бізнесу. Але домовленості були досягнуті з розумінням того, що ми перебуваємо в одному човні. Сьогодні ні бізнес, ні держава не зацікавлені ні у дестабілізації, ні у судових позовах... Меморандум стане основою для законопроекту, який має пройти голосування у Верховній Раді. Домовленість — це добра воля бізнесу, але це має бути реалізовано у парламенті у вигляді проголосованого законопроекту», – наголосив прем'єр-міністр Денис Шмигаль.

«Дві з трьох асоціацій найбільших іноземних та українських інвесторів підписали документ з умовами. Одна – проводить внутрішні консультації, щоб прийняти рішення: долучатися чи не долучатися», - сказав Денис Шмигаль.

<https://ua-energy.org/uk/posts/uriad-ne-do-kintsia-domovyvsia-z-investoramy-vde-shmyhal>

Інформація на цю тему – ЕНЕРГОРЕФОРМА, 11.06.2020 [«Інвестори ВІЕ, не піддержавши меморандум, можуть отстаювати інтереси в судах»](#),

ЕНЕРГОРЕФОРМА, 12.06.2020 [«Учасники ринку ВІЕ намерені внести альтернативний правительственному законопроект по поддержке отрасли»](#),

Укрінформ, 12.06.2020 [«Мирову угоду щодо “зеленого” тарифу укладено. “Герус-криза” триває»](#),

KOSATKA.MEDIA, 09.06.2020

Меморандум стане основою для подолання кризи ВДЕ

Підписаний між українським урядом та представниками ринку відновлюваної енергетики меморандум не вирішить складного стану з ВДЕ, але обов'язково буде основою. Для подолання кризи ВДЕ необхідний комплексний підхід. Про це у коментарі Kosatka.Media розказав член правління НТСЕУ, віцепрезидент Energy Club **Іван Григорук**.

Наразі важливо те, що виробники ВДЕ не отримали від Гарантованого покупця» приблизно 14 мільярдів гривень. У відсотковому відношенні виробникам ВДЕ за лютий було сплачено 98% від обсягу генерації у звітному періоді, за березень – 10%, за квітень – 5%, а далі поки що нічого не було сплачено.

Сам по собі меморандум не вирішить складного стану з ВДЕ, але обов'язково буде основою, бо для подолання кризи ВДЕ необхідно передбачати тільки комплексний підхід.

Перше – це питання законодавчого характеру, яке стосується центральних органів виконавчої влади та НБУ. Необхідно внести зміни до Постанови Національного банку №351, в якій вказано про те, що строк реструктуризації кредитних зобов'язань можливо збільшувати тільки на один рік.

Друге – в короткий термін перейти до моделі фінансового ПСО.

Третє – це забезпечити погашення боргу Гарпока перед ВДЕ.

Впровадження технічних заходів вкрай необхідне для подальшої стабільної роботи ВДЕ в ОЕС України.

По-перше, все ж таки запровадити механізми стимулювання будівництва маневрених потужностей ГЕС і ГАЕС, газопоршневих електростанцій та оптимального використання потужностей ТЕС.

По-друге, впроваджувати системи накопичення/регулювання електричної енергії.

По-третє, потрібно обов'язково впроваджувати систему прогнозування виробітки електричної енергії. Це стосується в першу чергу сонця і вітру.

По-четверте, прискорити відповідальність ВДЕ за небаланс, бо наразі вона відсутня.

По-п'яте, відновити заходи щодо вдосконалення технічної політики в нових умовах роботи ОЕС України.

По-шосте, необхідно пришвидшити запровадження RAB-тарифів.

По-сьоме, потрібно створити незалежний спеціалізований диспетчерський центр по роботі ВДЕ, який би працював безпосередньо з диспетчером НЕК «Укренерго».

Наступним заходом має стати проходження остаточної сертифікації оператора системи передачі для прискорення інтеграції до ENTSO-E.

<https://kosatka.media/uk/category/vozobnovlyaemaya-energiya/news/ekspert-memorandum-stanet-osnovoy-dlya-preodoleniya-krizisa-vie>

KOSATKA.MEDIA, 09.06.2020

Інвестори в ВДЕ: Точку в кризі може поставити тільки влада

Головне бажання інвесторів в «зелену» енергетику – щоб держава, підписуючи контракти, виконувала свою частку зобов'язань по них. Про це йшлося під час прес-конференції **«Інвестиційний колапс чи «зелений компроміс»: що обирає Україна?»**, Захід було організовано Українською асоціацією відновлюваної енергетики, Європейсько-українським енергетичним агентством та Українською вітроенергетичною асоціацією.

За словами учасників прес-конференції, вже декілька місяців продовжується складний переговорний процес між урядом та інвесторами у ВДЕ, перспективи якого, з точки зору досягнення компромісу, виглядають неочевидними.

«Уряд не в змозі досягти того компромісу, який він пропонує інвесторам. Відповідно до урядового меморандуму необхідно внести зміни до 6 різних законів України. На сьогодні ніхто з представників уряду не може гарантувати, що це буде зроблено. Люди, які інвестували в енергетику \$10 млрд вже рік просять Президента про зустріч, але досі не отримали відповіді», - зазначив **Ігор Тинний**, співзасновник Української асоціації відновлюваної енергетики.

Через ручне регулювання ринку електричної енергії, вказує Тинний, гроші, сплачені споживачами, не доходять до генерації, а переважно залишаються у трейдингових компаній. Окрім того, через корупційні схеми на ринку електроенергії збитки держави за підсумками 2019 року склали не менше 4 млрд грн.

Олександра Гуменюк, директор Європейсько-українського енергетичного агентства, зазначила, що інвестори у ВДЕ півроку тому звернулися до Центру вирішення спорів при Секретаріаті Енергетичного Співтовариства з проханням виступити посередником у переговорах між ними та Кабміном. З вересня минулого року переговорний процес із Кабміном виглядав як відкритий діалог, допоки наприкінці листопада уряд не презентував концепцію законопроекту щодо змін державної підтримки «зеленої» енергетики.

Саме тоді інвестори побачили, що жодні їх пропозиції не прийняті, натомість концепція уряду носить ретроспективний характер та закладає величезні ризики та збитки у зв'язку із втратами інвестиційної привабливості великих інфраструктурних проектів та через можливі арбітражі.

За словами Олександри Гуменюк результатом затягування переговорів є затримка платежів за «зеленими» тарифами. Вона зазначила, що інвестори надали уряду цілий ряд пропозицій для досягнення домовленостей задля збереження інвестиційної привабливості України та продовження оновлення енергетичної інфраструктури.

<https://kosatka.media/uk/category/vozobnovlyaemaya-energiya/news/investory-v-vie-tochku-v-krizise-mozhet-postavit-tolko-vlast>

Інформація на цю тему – УВЕА, 05.06.2020 [«Державне рейдерство або нова інвестиційна політика для «зеленої» енергетики?»](#) **Андрій Конеченков** зазначив, що після

довготривалих майже 9 місяців перемов, у гравців ринку з'явилося відчуття близькості до фінального етапу – узгодження компромісного Меморандуму між інвесторами та державою: «Однак зараз, в ситуації, коли Андрій Герус говорить про знищення "зеленої" енергетики, не враховуючи наслідки для України, як з боку інвесторів, так і з боку міжнародної спільноти, хотілося б зрозуміти: хто визначає політику України щодо інвесторів та інвестицій? Як в Україні захищають інвестиції? Хто відповідає перед Президентом України за втілення в життя його закликів і позицій, щодо інвестиційної привабливості держави?»;

ExPro, 10.06.2020 [«Інвестори у СЕС заявили про намір звернутися в суди для захисту інтересів»](#)

РБК-УКРАЇНА, 05.06.2020

Вимагаємо від президента Зеленського зустрічі з інвесторами, - Карл Стурен

Переговори між інвесторами в «зелену» енергетику та Урядом ведуться з минулого року, але досі рішення проблеми не знайдено.

Інвестори в сектор альтернативної енергетики просять про зустріч з президентом для вирішення проблеми тарифу для ВДЕ. Про це заявив шведсько-український підприємець, один з найбільших інвесторів в ВДЕ **Карл Стурен**.

Прес-конференція інвесторів пройшла на тлі скандалу з листуванням голови парламентського комітету з ПЕК Андрія Геруса і члена комітету Андрія Жупаніна (обидва - фракція "Слуга Народу"). У смс-переписці було зафіксовано образи на адресу інвесторів в зелену енергетику.

Нагадаємо, раніше прем'єр-міністр **Денис Шмигаль** повідомив, що уряд перебуває на фінальній стадії переговорів з інвесторами в сектор відновлюваної енергетики за рішенням проблеми "зеленого" тарифу.

Своєю чергою іноземні інвестори, які представляють понад 10 країн, у листі до прем'єр-міністра України заявили про готовність піти на добровільне зниження "зелених" тарифів, щоб підписати Меморандум про взаєморозуміння та вирішити проблеми сектору ВДЕ.

Також інвестори вивели питання обговорення Меморандуму на рівень МВФ. Їхню позицію підтримали послы 8 країн-партнерів України в листі на Офіс президента і Кабмін.

<https://www.rbc.ua/ukr/news/trebuem-prezidenta-zelenskogo-vstrechi-investorami-1591370139.html>

KOSATKA.MEDIA, 09.06.2020

Компромісу немає: «зелені» чекають гарантій від держави

«Переговори ускладнюються тим, що через бездіяльність Регулятора (в частині затвердження адекватної компенсації ВДЕ в тарифі на передачу «Укренерго» відповідно до чинного законодавства) останні 4 місяці ми бачимо безпрецедентно низькі платежі від «Гарантованого покупця» на адресу ВДЕ –

менше 10% з березня 2020 року», – заявив керуючий партнер групи компаній ІМЕPOWER Юрій Кубрушко.

<https://kosatka.media/uk/category/vozobnovlyaemaya-energiya/news/kompromissa-net-zelenye-zhdut-garantiy-ot-gosudarstva>

EXPRO, 05.06.2020

НКРЕКП надало право «Укренерго» обмежувати приєднання до мереж нових ВДЕ

У разі досягнення меж операційної безпеки функціонування ОЕС України ОСП має вживати заходів щодо тимчасового припинення (обмеження) видачі технічних умов на приєднання та/або надання письмових висновків/рекомендацій щодо виконання технічних заходів для забезпечення належної та сталої роботи об'єктів електроенергетики в ОЕС України та/або у відповідних її частинах до реалізації технічних та ринкових заходів, передбачених затвердженим Звітом з оцінки відповідності (адекватності) генеруючих потужностей.

При цьому, в «Укренерго» пояснили, що зазначені обмеження можуть тривати до моменту, поки будуть реалізовані технічні та ринкові заходи, які забезпечують належну та сталу роботу об'єктів електроенергетики, та передбачені у затвердженому НКРЕКП Звіті з оцінки відповідності (адекватності) генеруючих потужностей.

А рішення про обмеження видачі технічних умов на приєднання Оператор системи передачі має ухвалювати на основі розроблених ним критеріїв, які буде опубліковано на сайті системного оператора протягом найближчих місяців.

<https://expro.com.ua/novini/nkrekp-nadalo-pravo-ukrenergo-obmejuvati-pridnannya-do-merej-novih-vde>

Інформація на цю тему – НКРЕКП, 04.06.2020 [«Зміни до Кодексу системи передачі»](#), УНІАН, 05.06.2020 [«Держкомпанія "Укренерго" отримала право обмежувати приєднання до мереж нових "зелених" електростанцій»](#),

Юрій Продан, Facebook, 06.06.2020 [«Запізніле та відверто слабе рішення енергетичного регулятора»](#).

НЕК «УКРЕНЕРГО», 05.06.2020

Укренерго розробило порядок дій для підключення до Системи керування обмеженнями генерації ВДЕ

Укренерго розробило Систему керування обмеженнями ВДЕ (далі – система) для автоматизації формування та надання оперативних диспетчерських команд на зміну поточного навантаження ВДЕ. Диспетчерські команди на обмеження генерації з ВДЕ надаються для забезпечення операційної безпеки енергосистеми у випадках, коли наявний профіцит електроенергії і водночас вичерпано всі інші можливості для балансування. Виконання команд диспетчера є обов'язковим на підставі положень Закону України «Про ринок електричної енергії» (абз. 3 п.5 ст.68 розділу XIV та п.6

ст.44 розділу V), порушення зазначених норм тягне за собою санкції з боку НКРЕКП.

Вся інформація щодо впровадження Системи керування обмеженнями ВДЕ, зокрема, інструкції, технічні вимоги та анкети розміщені на [сайті НЕК «Укренерго»](#).

ZN.UA, 03.06.2020

Зелено-вугільний парадокс

Костянтин Криницький,

керівник відділу енергетики, ГО «Екодія»

Оксана Алієва,

координаторка програми «Зміна клімату та енергетична політика»,

Фонд ім. Г. Бьоля, Бюро Київ-Україна

Відновлювані джерела vs вугілля — хто кого?

Через негнучкість електричної системи розвиток нових потужностей "зеленої" енергетики призводить до потреби збільшити вугільну генерацію для балансування всієї системи.

Однак, з 2011 року Україна є членом Енергетичного співтовариства (Energy Community) і взяла на себе відповідні зобов'язання із закриття вугільних електростанцій. Так, до 2021 року повинні бути виведені з експлуатації вісім блоків Дніпродзержинської ТЕЦ і Херсонська ТЕЦ, а до 2023-го — п'ять блоків Бурштинської ТЕС, шість котлів Добротвірської ТЕС, два котли Северодонецької ТЕС, Миколаївська ТЕЦ і ТЕЦ "Південмашу".

Загалом за наступні десять років Україна повинна закрити 21 вугільний і 14 газових блоків.

Одним із очевидних рішень для України можуть стати акумулюючі потужності ВДЕ. Наразі вони швидко стають економічно доцільнішими, ніж балансування станціями на викопному паливі. Електростанції ВДЕ із встановленими батареями вже зараз конкурують із новими вугільними або газовими станціями в Німеччині, Великій Британії, США.

Зелено-вугільний парадокс — це не фатум. Його можна уникнути, якщо перестати підтримувати брудне викопне паливо (бюджетне фінансування вугільної галузі та субсидії, державні гарантії кредитів "Енергоатому" тощо). Натомість потрібно інвестувати не в олігархів, а в майбутню безпеку та гарантію справжньої енергонезалежності держави через розвиток малих ВДЕ, їх балансуєчих та акумулюючих потужностей.

https://dt.ua/energy_market/zeleno-vugilniy-paradoks-349820.html

♦ **РАВ-регулювання**

РБК-УКРАЇНА, 06.06.2020

Стимулюючий тариф і майбутнє електромереж в Україні

Критична зношеність електромереж. Аби залучити інвестиції, регулятор запропонував нову методику — РАВ-регулювання. Розбираємося, чому хороша ідея може не привести ні до чого.

Мережі зношені на 60-80%.

Визначити, в якому стані електромережі держави просто — треба порахувати, скільки часу в році у споживачів немає світла. Поділимо цей час на кількість споживачів — отримаємо середній час відключення, або індекс SAIDI. Чим він нижче, тим надійніше працюють електромережі. У 2018 році середній споживач в Україні провів без електрики 696 хвилин (у Польщі – 180, Чехії — 73, Данії — 15).

Міністерство енергетики та вугільної промисловості підрахувало, що в 2019 році технологічні втрати в мережах склали 12 887 мільйонів кіловат-годин, або 10,35% всієї переданої енергії. Це близько 20 мільярдів гривень. Якби рівень втрат в Україні дорівнював естонському (2,2%), країна б економила близько 16 мільярдів гривень на рік.

Велика аварія – і місто або країна залишаються без електрики на невизначений час. Це називається «блекаут». Блекаути відбувалися в Нью-Йорку в 1965 та 1977, в Москві — у 2005, в Токіо — у 2006, в Еквадорі — у 2009.

При стимулюючому тарифі щороку компанії-оператори будуть отримувати певний відсоток від вартості своєї регуляторної бази (Regulatory Asset Base, звідси назва методики — «РАВ-регулювання»). З'являється стимул вкладати гроші.

Перші спроби ввести стимулюючий тариф регулятор зробив в 2013 році. За вказівкою тодішнього президента Януковича прем'єр-міністр Микола Азаров зупинив процес, боюччи аби не допустити «підвищення тарифів». Думки, що РАВ-регулювання призведе до зростання тарифів і цін на товари озвучують і зараз. Це — спроба маніпуляції.

РАВ-регулювання суттєво зменшує SAIDI, допомагає переходити до цифровізації електромереж (Smart Grid), дозволяє ефективно використовувати електроенергію.

29 квітня 2020 року регулятор оприлюднив проєкт переходу на стимулюючий тариф. У ньому активи обленерго діляться на нові і старі. Нові з'явилися в поточному році, старі — раніше. На старі активи регулятор пропонує 1% прибутковості, на нові — 15%.

Розподіл на дві бази активів є абсурдним. Для оновлення мереж однаково важливо і модернізувати існуючі потужності, і створювати нові. Передача електроенергії залежить від всієї мережі, які б активи її не склали. Якщо компанія вважатиме, що старий актив повністю зноситься за 10 років і не буде відшкодування, немає сенсу модернізувати цей актив.

В більшості європейських країн діє єдина ставка, рівна WACC –

показнику середньозваженої вартості капіталу в інвестиціях.

Під час візиту в Україну **Роберто Зангарді**, керівник об'єднання Європейських операторів систем розподілу (E.DSO), пояснював, що трансформація застарілих мереж в ефективні цифрові системи можлива. Більш того, рішення на поверхні. Для цього просто «необхідно докласти зусиль у підтримці компаній, які вкладають кошти в інновації».

<https://rabortariff.rbc.ua/>

Інформація на цю тему – MIND.UA, 05.06.2020 [«РАВ на дроті: навіщо Україні стимулююче регулювання в енергетиці»](#). Наведено інфографіку по SAIDI (індекс середньої тривалості довгих перерв в електропостачанні у розрахунку на одного споживача), SAIFI (індекс середньої частоти довгих перерв в електропостачанні у розрахунку на одного споживача), Losses (втрати електроенергії в мережі) в Україні в порівнянні з іншими країнами.

EXPRO, 03.06.2020

Обговорення методології РАВ-тарифу від НКРЕКП

Перехід на стимулююче регулювання в сфері розподілу електроенергії в запропонованому НКРЕКП вигляді не сприятиме проведенню реформи тарифоутворення та залученню інвестицій.

До такої думки схиляються Європейська бізнес асоціація, Energy Club, профільна спілка «Розумні електромережі України», Фонд держмайна, Міністерство енергетики, аудиторська компанія Ernst&Young, Українська вітроенергетична асоціація, Всеукраїнська Енергетична Асамблея, Федерація роботодавців паливно-енергетичного комплексу.

Також свою позицію проти пропонованої методології висловили народні депутати **Людмила Буймістер, Вікторія Гриб, Олексій Кучеренко та Олексій Гончаренко** та експерт енергоринку **Сергій Чех**.

Зокрема, експертне середовище піддає критиці пропозицію Регулятора розділяти всі активи операторів системи розподілу на дві частини (стару на нову базу) та нарахування ставки повернення інвестицій в них на рівні 1% на стару базу та 15% на нову базу. Також сумніви викликає рішення щодо повернення інвестицій на третій рік після вкладення.

Міністерство енергетики стверджує, що об'єм необхідних інвестицій для оновлення електромереж в рік складає 11 млрд грн. Водночас, за останні 3 роки інвестиції у розподільчі електричні мережі згідно виконаних операторами систем розподілу інвестиційних програм складають лише 4 млрд грн в рік. В міністерстві вбачають в переході на стимулююче регулювання безальтернативний спосіб збільшення інвестицій.

В Фонді держмайна також висловились щодо швидкого впровадження РАВ-тарифу. Там зазначають, що підтримують перехід на нову модель тарифоутворення і чекають прийняття рішення по РАВ-тарифу для запуску приватизації державних обленерго. Разом з тим у фонді підкреслюють, що методологія повинна дотримуватися принципу балансу інтересів ОСР та споживачів.

На заміну пропозиціям Регулятора учасники ринку та енергоексперти пропонують скористатися європейським досвідом: не розділяти бази активів обленерго, ставку доходності для інвестування визначати на рівні WACC (англ. weighted average cost of capital - середньозважена вартість капіталу), повертати норму прибутку в поточному році інвестування. Відповідні пропозиції вони надіслали до НКРЕКП.

<https://expro.com.ua/novini/metodologiyu-rab-tarifu-vd-nkrekp-kritikuyut-energoeksperti-uchasniki-rinku-elektroenerg>

Інформація на цю тему – ЕнергоВсесвіт, 29.04.2020 [«Проект змін до нормативної бази РAB-регулювання»](#)

ГЛАВКОМ, 09.06.2020

РAB-тариф в перспективі знизить тарифи на електроенергію

Запровадження стимулюючих тарифів (РAB-тарифів) не призведе до суттєвого подорожчання споживчого кошика українців, натомість в середньостроковій перспективі знизить тарифи та значно покращить якість електропостачання.

Про це заявив виконавчий директор ГС «Розумні електромережі України» Олександр Візир в ефірі телеканалу «Україна 24».

Він підкреслив, що головна мета стимулюючого тарифоутворення – це модернізація електромереж.

<https://glavcom.ua/economics/finances/rab-tarif-v-perspektivi-znizit-tarifi-na-elektroenergiyu-685838.html>

♦ Енергоефективність, енергозбереження

МІНЕКОЕНЕРГО, 05.06.2020

Розроблено законопроект, що дозволить залучати ЕСКО-інвесторів до впровадження енергоефективних заходів

Мінекоенерго спільно з Держенергоефективності розробило та спрямувало на погодження законопроект щодо забезпечення можливості застосування механізму енергосервісу на об'єктах теплопостачання, централізованого водопостачання та водовідведення, де існує значний потенціал енергозбереження.

Енергоефективні рішення ЕСКО-компаній дозволяють не лише зменшувати споживання енергоресурсів, а й сприяють покращенню температурного режиму на об'єктах соціальної сфери.

Законопроект покликаний створити необхідні умови для залучення ЕСКО-інвесторів до впровадження енергоефективних заходів та гарантувати повернення вкладених інвестицій з метою підвищення привабливості нового ринку.

У разі прийняття законопроекту вирішується низка проблемних питань. Насамперед, це питання енергоспоживання бюджетної сфери. Сьогодні

енергоефективність бюджетної сфери залишається у 2–3 рази нижче відповідних показників у ЄС. Критично низький рівень енергоефективності та, як наслідок, незадовільна система енергоспоживання призводять до неефективного використання бюджетних коштів.

<https://menr.gov.ua/news/35457.html>

ДЕРЖЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ, 12.06.2020

Круглий стіл «Реформи у сфері енергоефективності в Україні»

Будівлі із близьким до низького рівнем енергоспоживання – один із світових трендів, який обговорили народні депутати, представники Мінрегіону, Держенергоефективності та бізнесу.

За експертними оцінками, близько 40% кінцевого енергоспоживання припадає саме на будівлі. Тому важливим є не лише термомодернізація існуючих будівель, а й розвиток нового будівництва із високими стандартами енергоефективності.

Враховуючи досвід ЄС, Мінрегіоном розроблено та у січні ц.р. Урядом затверджено [Концепцію](#) та [Національний план](#) щодо збільшення кількості будівель з близьким до нульового рівнем споживання енергії.

Також заходи зі стимулювання підвищення рівня енергоефективності будівель, зокрема в частині імплементації ключової Директиви 2010/31/ЄС (Energy Performance of Buildings Directive), передбачені проектом Національного плану дій з енергоефективності до 2030 року, розробленого Держенергоефективності спільно з проектом «EU4Energy Governance», і який наразі узгоджується в Міністерстві енергетики.

На переконання представників бізнесу, потрібно пришвидшитися у розвитку енергоефективного будівництва. Адже будівлі майбутнього є універсальними та одночасно вирішують три актуальних для країни та споживачів питання: комфорт, мінімальне споживання енергії завдяки енергоефективним та «чистим» технологіям, відсутність шкідливого впливу на довкілля.

<https://sace.gov.ua/uk/news/3384>

♦ Майбутнє вугільної галузі

ЕКОНОМІЧНА ПРАВДА, 12.06.2020

Буславець хоче заборонити спалювати газ на ТЕС для завантаження вугільних шахт

В.о. міністра енергетики **Ольга Буславець** попросила РНБО ввести тимчасову заборону на використання ТЕС природного газу та мазуту як основного виду палива - щоб «у вугільних компаній не забирався ринок збуту, а шахтарі виходили на роботу і отримували зарплату».

<https://www.epravda.com.ua/news/2020/06/12/661722/>

Інформація на цю тему – УКРАЇНСЬКА ЕНЕРГЕТИКА, 15.06.2020 [«Плачков: Центренерго має мільярдні збитки, але продовжує палити газ»](#)

МІНЕКОЕНЕРГО, 08.06.2020

У ЄС готові підтримати Україну у реформуванні вугільної галузі

У Представництві Європейського Союзу в Україні висловили готовність підтримати нашу державу для проведення реформи вугільної галузі.

Про це йшлося під час першої зустрічі в.о. Міністра енергетики **Ольги Буславець** із головою Представництва ЄС в Україні **Матті Маасікасом**.

Ольга Буславець розповіла, що, окрім вирішення поточних проблем вугільної галузі, у міністерстві починають розробляти концепцію її реформування.

«У нас залишається стратегічне глобальне завдання – трансформувати і реформувати вугільну галузь, визначитись з подальшою долею державних вугледобувних підприємств. Найболючіше питання – реформування шахт у «мономістах», населення яких повністю залежить від їх роботи. Ми хочемо використати досвід європейських країн, яким вдалося успішно вирішити аналогічні проблеми», – зазначила в.о. Міністра, додавши, що зараз йдуть перемовини щодо підтримки у цьому питанні з боку Німеччини, Світового банку та інших міжнародних партнерів.

<https://menr.gov.ua/news/35469.html>

Інформація на цю тему – УКРІНФОРМ, 08.06.2020 [«Європейський Союз готовий допомогти Україні в реформі вугільної галузі»](#).

УКРАЇНСЬКА ЕНЕРГЕТИКА, 11.06.2020

Зменшення попиту на вітчизняне вугілля є неприпустимим

Зменшення попиту на вітчизняне вугілля є неприпустимим, оскільки призводить до призупинення роботи шахт, вимушеного простою шахтарів, затримки з виплатою їм заробітної плати та загалом – зростанню соціально-економічної напруженості в вугільних регіонах.

Про це сказала в.о. міністра енергетики **Ольга Буславець** під час зустрічі представниками галузевих профспілок, які звернулися до Міністерства з проханням врегулювати ситуацію із заборгованості перед шахтарями та вимушеного простою шахт.

<https://ua-energy.org/uk/posts/minenerhetyky-zmshennia-popytu-na-vitchyzniane-vuhillia-ie-neprypustymym>

♦ Газ: імпорт, експорт, транзит

OILPOINT, 09.06.2020

Тимошенко та Медведчук проти анбандлінгу «Нафтогазу»: що відбувається і до чого тут «Газпром»

З формальної точки зору Юлія Тимошенко, Віктор Медведчук та 45 їхніх соратників просто скористалися своїм депутатським правом вимагати в КСУ перевірки конституційності того чи іншого закону.

Інша справа, що така дія здатна, як мінімум, похитнути позиції України на європейському газовому ринку, а, як максимум, призвести до втрати 7 млрд доларів транзитних доходів для бюджету.

Якщо суд визнає анбандлінг неконституційним, «Газпром» отримає підстави розірвати чинний контракт і не платити Україні за транзит.

В рамках анбандлінгу українська ГТС була виділена в окреме підприємство «Оператор ГТС», яким володіє Мінфін через держкомпанію «Магістральні газопроводи України».

Генеральний директор ТОВ «Оператор ГТС» Сергій Макогон каже, що завдяки відокремленню газотранспортної системи від «Нафтогазу», український газовий ринок фактично інтегрувався за стандартами в європейський.

Саме тому в кінці минулого року під час переговорів із «Газпромом» щодо угоди про транзит на наступні 5 років, Україна змогла наполягати на вигідному для себе принципі «качай або плати».

За словами Макогона, російський монополіст шукав для себе іншу альтернативу – зачепитись, у чому саме Україна не відповідає стандартам європейського газового ринку, та взагалі відмовитись від перекачки «блакитного палива» через Україну.

Як наголошують експерти, навіть якщо «торпедування» анбандлінгу через Конституційний суд має виключно внутрішньополітичні мотиви, основну вигоду від цього однаково отримає «Газпром».

<https://oilpoint.com.ua/timoshenko-ta-medvedchuk-proti-anbandlingu-naftogazu-chomu-nardepi-diyut-na-korist-gazpromu/?lang=uk>

Інформація на цю тему – УКРАЇНСЬКА ЕНЕРГЕТИКА, 08.06.2020 [«Анбандлінг забезпечує якісніші послуги постачання газу»](#),

OILPOINT, 15.06.2020 [«Голова Оператора ГТС Сергій Макогон. Про позов Тимошенко-Медведчука, ринок газу для населення, відносини з «Газпромом» та Фірташем»](#)

УНІАН, 05.06.2020

Україна і Польща створили на кордоні новий віртуальний пункт передачі газу

Створення віртуальної точки значно спростить імпорт газу до України з польського напрямку й посилить енергетичну безпеку країни.

Оператор газотранспортної системи України (ОГТСУ) та оператор ГТС Польщі (Gaz-System) об'єднали дві існуючі точки міждержавного з'єднання - «Дроздовичі» та «Германовичі» - в єдину віртуальну точку «ВТЗ-Україна-Польща», потужність якої відповідає потужностям обох фізичних точок.

Створення віртуальної точки значно спростить імпорт газу до України з польського напрямку й посилить енергетичну безпеку країни.

Україна готова приймати з ГТС Польщі 6,6 млрд куб. м газу на рік, проте вихід на ці обсяги стане можливим лише після завершення низки проектів реконструкції ГТС на польській території.

<https://www.unian.ua/economics/energetics/ukrajina-i-polshcha-stvorili-na-kordoni-noviy-virtualniy-punkt-peredachi-gazu-novini-sogodni-11026304.html>

Інформація на цю тему – ОПЕРАТОР ГТС УКРАЇНИ, 05.06.2020 [«Оператори ГТС України та Польщі створили єдину віртуальну точку «ВТЗ-Україна-Польща»](#)

ОПЕРАТОР ГТС УКРАЇНИ, 10.06.2020

Оператор ГТС оголосив перший аукціон розподілу потужностей на платформах RBP та GSA

Оператор ГТС України впроваджує електронні аукціони розподілу потужності відповідно до вимог Кодексу ГТС України та Регламенту Комісії (ЄС) № 2017/459 від 16 березня 2017 року про встановлення мережевого кодексу механізмів розподілу потужності в газотранспортних системах. Мета їх імплементації – підвищення ефективного розподілу потужності на міждержавних точках з'єднання.

Перший аукціон відбудеться 6 липня 2020 року на платформах RBP та GSA.

<https://tsoua.com/news/ogtsu-ogolosyv-pershyj-aukcziion-rozpodilu-potuzhnostej-na-platformah-rbp-ta-gsa/>

112.UA, 09.06.2020

Нафтогаз може стати обов'язковим держпартнером для розроблення Чорноморського шельфу

Нафтогаз може стати обов'язковим державним партнером для розробки шельфу Чорного моря і це може бути закріплено в умовах нового конкурсу, заявив заступник міністра енергетики та захисту навколишнього середовища **Юрій Бойко** відповідаючи на запитання кореспондента 112.ua щодо оголошення нового конкурсу на "Дельфін".

"Швидше за все, новий конкурс (на шельфі, - ред.) буде. Умови його проведення якраз дискутуються в тому числі з Нафтогазом. Нині визначаємося з опцією участі державної компанії. Як наслідок включення обов'язкового державного партнера, як умови конкурсу. Протягом двох тижнів ми фіналізуємо дискусію з цього питання", - сказав Юрій Бойко.

Відзначимо, що розробка Чорноморського шельфу віднесена до одного

з головних пріоритетів програми видобутку "Тризуб", в рамках якої працює Укргазвидобування. Програма була прийнята після провалу стратегії 20/20.

У жовтні минулого року Кабінет міністрів України скасував результати конкурсу на розробку газового ділянки "Дельфін" на шельфі Чорного моря (площею 10 тис. кв. км). Конкурс на розробку ділянки "Дельфін" (за умовами передавався інвестору на 50 років) був оголошений 12 квітня 2019 року. У ньому взяли участь американська компанія Frontera Resources, Trident Acquisitions Corp, Caspian Drilling International Ltd і Укрнафтобуріння. Переможцем конкурсу стала Trident Acquisitions Corp, одним з акціонерів якої є колишній депутат російської Держдуми Ілля Пономарьов.

При цьому було відомо, що в "Дельфін" включили ділянки, на яких Укргазвидобування проводила попередні дослідження наявності запасів і може оскаржити їх у суді, що зараз і відбувається.

<https://ua.112.ua/ekonomika/naftohaz-mozhe-staty-oboviazkovym-derzhpartnerom-dlia-rozrobky-chornomorskoho-shelfu-mynekoenerho-538826.html>

ЕКОНОМІЧНА ПРАВДА, 10.06.2020

НКРЕКП спростила процедуру зміни постачальника газу для населення

Відкриття ринку природного газу для побутових споживачів було заплановане на 1 травня 2020 року, але у зв'язку з впровадженням карантину через поширення коронавірусу терміни перенесли на 1 липня.

З 1 липня 2020 року в Україні буде відкрито ринок газу відповідно до [Постанови Кабінету міністрів №303 від 24 квітня 2020 року](#).

Клієнт зможе обирати постачальника газу і змінювати його хоч кожного місяця. НКРЕКП на засіданні в середу внесла зміни до низки регуляторних актів, спростивши процедуру зміни постачальника газу для населення з 1 липня 2020 року.

В результаті проведеного у країні анбандлінгу, на ринку відбулось розділення: є компанії, які займаються доставкою газу і відповідають за труби, а є компанії, які газ продають і відповідають за його постачання клієнтові.

<https://www.epravda.com.ua/news/2020/06/10/661601/>

Інформація на цю тему – УНІАН, 10.06.2020 [«НКРЕКП оновила правила постачання газу»](#)

♦ Тарифи

УКРАЇНСЬКА ЕНЕРГЕТИКА, 10.06.2020 ТКЕ виставлятимуть тарифи на тепло на базі минулорічних цін на газ

Уряд своїм рішенням змінив методику розрахунку тарифу на теплову енергію. Проект постанови час засідання уряду представив міністр розвитку громад та територій Олексій Чернишов.

"Цей проект передбачає удосконалення механізму формування тарифів на теплову енергію та комунальні послуги, враховуючи умови функціонування ринків газу та електричної енергії. В умовах функціонування ринку газу його вартість для ТКЕ змінюється щомісяця. За таких умов виникає питання щодо об'єктивного планування витрат на придбання енергоносіїв та включення цих витрат до складу тарифів", - сказав Чернишов.

"Будь-яка зміна у сторону збільшення чи зменшення призводитиме до невідповідності витрат запланованим, що включені до складу тарифу. Тому пропонується надати можливість підприємствам ТКЕ при формуванні тарифу використовувати ціну, що склалася протягом минулого опалювального сезону. Це **4048 грн за тис. кубометрів**", - зазначив Чернишов.

При цьому, для підприємств ТКЕ встановлюється обов'язок після завершення опалювального сезону здійснювати аналіз витрат та здійснювати перерахунок, щоб зобразити різницю, яка виникне у тарифах наступного періоду.

<https://ua-energy.org/uk/posts/tke-vystavliatymut-taryfy-na-teplo-na-bazi-mynulorichnykh-tsin-na-gaz>

Нагадаємо. Інформація на цю тему – НАК «НАФТОГАЗ УКРАЇНИ», 22.05.2020 [«Ціна газу для населення у травні знижена на 21%»](#): У травні 2020 року оптова ціна на природний газ для потреб населення, виробників тепла та інших захищених споживачів, яким НАК «Нафтогаз України» постачає газ в рамках публічних спеціальних обов'язків (ПСО), знизилась до **2,3 грн за кубометр**.

УКРІНФОРМ, 13.06.2020

Зниження тарифів на тепло та гарячу воду буде. Але чи суттєве?

10 червня, Кабмін прийняв постанову, якою зобов'язав підприємства теплопостачання знизити у діючих тарифах витрати на придбання природного газу, оскільки в собівартості тепла витрати на газ складають близько 85%.

Хоча на велику знижку в тарифах все ж не варто сподіватися – у виробників є маса варіантів компенсувати "втрати" за рахунок інших складових собівартості.

<https://www.ukrinform.ua/rubric-economy/3044572-znizenna-tarifiv-na-teplo-ta-garacu-vodu-bude-ale-ci-sutteve.html>

♦ А що у них?

RENEN, 03.06.2020

В Германии введена в эксплуатацию новая угольная электростанция

Энергетическая компания Uniper, основным акционером которой является финский концерн Fortum, ввела в промышленную эксплуатацию новую электростанцию Datteln 4, работающую на каменном угле, в германской Федеральной земле Северная Рейн-Вестфалия. Её электрическая мощность составляет 1,1 ГВт.

Как известно, ранее Правительство ФРГ приняло решение закрыть все угольные электростанции страны до конца 2038 года и в начале 2030-х годов изучить возможность полного «выхода из угля» уже в 2035 году. Также рекомендовалось остановить уже начатые проекты угольной генерации.

Тем не менее, новая электростанция была введена в строй, несмотря на протесты многочисленных экологических организаций и активистов. Правительства ФРГ и Федеральной земли подчеркивают, что это позволит закрыть старые, менее эффективные объекты.

Datteln 4 имеет долгую историю. Проект стартовал в 2006 году, а строительство началось в 2007-м. С тех пор реализация несколько раз приостанавливалась.

Следует отметить, что Германия закрыла собственную добычу каменного угля, поэтому новая электростанция будет работать на импортном.

По заявлению Uniper, электростанция Datteln 4 является одной из самой эффективных угольных электростанций в мире. Её электрический КПД превышает 45%, а в режиме когенерации достигает 60%. Да, станция поставляет тепло в местную систему теплоснабжения. Тепловая мощность объекта составляет 380 МВт. Кроме того, станция отличается повышенной гибкостью и может оперативно реагировать на изменения нагрузки, что делает её, по словам Uniper, «надежным партнёром возобновляемых источников энергии».

<https://renen.ru/v-germanii-vvedena-v-ekspluatatsiyu-novaya-ugolnaya-elektrostantsiya/>

УВЕА, 02.06.2020

Європейська стратегія відновлення задля стимулювання розвитку ВДЕ і «зелених» технологій

Європейська Комісія презентувала довгоочікувану «Стратегію Відновлення ЄС», дві складові якої – новий бюджет ЄС на 2021-2027 роки і новий Фонд Відновлення, становлять 1,85 трильйона Євро.

В рамках Стратегії буде створений новий Фонд Відновлення і підвищення Стійкості (Recovery & Resilience Facility) балансом у 560 млрд Євро з метою надання фінансової підтримки реформам в рамках переходу до «зелених» і цифрових технологій та забезпечення стійкості національних економік, як одного із пріоритетів ЄС. Країни-члени ЄС повинні будуть

розробити свої стратегії відновлення з урахуванням положень передбачених Національними планами з питань енергетики та клімату до 2030 року.

<http://uwea.com.ua/ua/news/entry/evropejskaya-strategiya-vosstanovleniya-dlya-stimulirovaniya-razvitiya-vie/>

RENEN, 20.05.2020

Шотландська газорозподільна мережа реалізує проєкт з водневого опалення 300 будинків

Компанія SGN, яка поставляє природний газ для 5,9 мільйонів будинків і підприємств в Шотландії і на півдні Англії, планує в кінці поточного року почати реалізацію проєкту H100 Fife.

За словами компанії, це - перша в світі програма, в якій зелений водень буде використаний для опалення будинків. Мова йде про цілий районі з 300 будинків.

<https://renen.ru/shotlandskaya-gazoraspredelitel'naya-set-realizuet-proekt-po-vodorodnomu-otopleniyu/>

EURONEWS, 08.06.2020

«Перезапустить» ВР: корпорация уволит тысячи сотрудников ради оптимизации

10 тысяч рабочих мест намерена сократить британская нефтяная корпорация ВР. Об этом объявил глава компании Бернанд Луни. По его словам, основная часть увольнений ожидается до конца года. Речь идёт примерно о 15% штата ВР.

Луни объясняет это необходимостью оптимизировать расходы, прежде всего, за счёт сокращения числа офисных работников. В компании планируют в целом реорганизовать работу подразделений, используя современные цифровые технологии. К концу следующего года таким образом менеджеры рассчитывают сэкономить до 2,5 млрд долларов.

<https://ru.euronews.com/2020/06/08/bp-cuts-10000-jobs>

ГОЛОС УКРАЇНИ, 10.06.2020

«Північний потік-2»: кожен дбає про власні економічні інтереси

Група сенаторів США виступила з ініціативою щодо розширення і запровадження нових обмежень проти «Північного потоку-2».

Вони є своєрідним доповненням до «Акта роз'яснення енергетичної безпеки Європи 2020», що доповнює закон про санкції, запроваджені торік.

На таку спробу сенаторів США негайно відреагував Східний комітет німецької економіки, який вважає, що подібні дії безпосередньо впливають на безпеку Євросоюзу. Голова комітету **Олівер Гермес** категоричний: «Європейські енергетичні проблеми мають розв'язуватися у Європі й

відповідно до європейських законів, а не представниками США».

Гермес вважає, що федеральний уряд має захистити європейські компанії від зовнішнього впливу і тим самим — суверенітет Євросоюзу.

Він запевняє, що додаткові обсяги газу гарантують стабільні ціни на енергоносії у міру зростання попиту для європейських домогосподарств та підприємств і залишаться такими.

Але, якщо навіть санкції будуть запроваджені, стверджує експерт, проект трубопроводу, в фінансування якого вкладено вже понад п'ять мільярдів євро, має бути завершений. Адже в його реалізації бере участь понад тисяча компаній із 25 країн.

Також голова парламентського комітету з питань енергетики **Клаус Ернст** заявив, що Німеччина вживатиме заходи для захисту власних інтересів у разі, якщо Вашингтон запровадить санкції проти «Північного потоку-2». За його словами, заходом у відповідь на «недружній акт», зокрема, може бути запровадження спеціальних штрафних мит на поставки скрапленого газу із США.

<http://www.golos.com.ua/article/331721>

Підготовлено ГО «Науково-технічна
спілка енергетиків та електротехніків
України»

Віцепрезидент,
Голова Виконкому НТСЕУ О. Дупак

Адреса: 01001, Київ, аб.скр.142
01601, Київ, Хрещатик, 34, каб. 620
Телефакс (044) 278-43-07
ntseu@mev.gov.ua
<https://www.ntseu.net.ua>